

MÚZEUM A KOLOSTORBAN

A városházán mostanában döntenek el, hogy a főváros elfogadja-e vagy sem a nemrég elhunyt bútorgyárosnak: *Schmidt* Miksának az ajándékát, a kiscelli kastélyt. Ha a magisztrátus símán, pör nélkül jut hozzá-aligha fog sokáig tanakodni a problémán. Azt tervezi, hogy ha majd a városé lesz a ház, a ház két szobát ad át a városnak: beléköltöztetik a városi múzeumot.

Múzeum számára ideálisabb hajlékot el sem tudok képzelni ennél a kolostornak épült, dombon ülő szép barokkpalotánál. Igaz, hogy sokba fog kerülni az átalakítás de megéri a pénz.

Pezsgős estély a klastromban

Furcsa változatos multja van ennek a palotának. Negyven esztendőig mellükön vörös és kék keresztet viselő, fehérruhás trinitárius szerzetesek laktak benne. Főnöküket „Praesidens“-nek vagy „Minister“-nek hívták; a rend tagjainak pedig „Consiliarius“ vagy „Redemptor“ volt a neve. Az volt a szerzet hivatása, hogy a török rabságból kiváltsa a háborúban elfogott hadifoglyokat. Milyen szerencsével működtek: nem maradt róla feljegyzés, de II. Józsefnek már nem volt szüksége rájuk. A kalapos király felosztatta a trinitárius szerzetet; klastromukat pedig a katonai kincstár vette meg. Azóta a trinitáriusok palotája volt már mindenféle: kaszánya, „mondur depo“, katonai kórház. Volt úgy, hogy üresen állott. Végül 1910-ben az antik-bútorokat nagy művészettel fabrikáló, excentrikus bécsi gyáros vásárolta meg a kiscelli dombon álló barokk kolostort és átalakította kastéllá. Telerakta valódi és mű-antikvitásokkal, de a stízszerűség okából nem engedte, hogy kastélyába bevezessék a villanyt. Gyertya-kandelláberek és csillárok világították a Szent Háromságról elnevezett barátok egykori termeit, mikor *Schmidt* Miksa olykor-olykor pezsgős estélyt adott bennük.

Most majd a kiscelli palotába költöztetik a fővárosi múzeumot. De a kastély változatos és regényes multja nem fog ártani a relikviáknak, melyeket a fővárosi múzeum városligeti majolika-házából az óbudai vén falak közé akarnak áthordani. A kastély multja legfeljebb érdekessé teszi majd a múzeumát átalakított kolostort.

Mi legyen az új múzeum?!

Építsék fel a kolostor két hatalmas tornyát, melyet a kalapos király másfélszáz esztendővel ezelőtt lebontatott. Igazán csak ezekkel a tornyokkal együtt szép ez a magas dombon ülő, hatalmas palota, mely büszkén, méltósággal néz el a ma is mezővárosias Óbuda feje fölött. A toronyban legyen hangjáték vagy zenélőóra-szerkezet. Az óra alatt órszoba, melynek ablakából szép panoráma, gyönyörű kilátás esik a dolgozó Pestre. Az egykori templom „mondur depó“-vá profanizált belseje legyen ezután a múzeum kiállítási csarnoka és előadói terme. Vágjanak hatalmas ablakokat a falakon és tetőzetten egyaránt; a szobákba és termekbe hadd ömöljön be a napfény és áradjon be a világosság; hadd nevesse be az ablakon keresztül Budapest ragyogó kék ege és hadd legyen a derű és a jövőbe vetett bizakodás háza ez a ház, mely Budapest multjának emlékeit őrzi, törekvéseit példázza.

A múzeum ne legyen raktár. Csak a legjobb, legszebb és legértékesebb tárgyakat szabad megmutatni okos és ötletes elrendezésben a kíváncsi közönségnek, hogy tanulni lehessen belőle. Így például be lehetne mutatni kétszáz esztendőre visszamenőleg Budapest és Pest viselettörténetét. Az egyik sarokban legyen egy biedermeier-szoba, a másik sarokban egy régi kávéház vagy cukrászda. Gipszből kiféragsza bemutatatható a rég Várat és a régi Belvárost, azóta lehordott régi házaival és palotáival. Milyen kedves lenne ha viszontlátnók az egykori Hatvani ucca Gassalkovichpalotáját, a Kúria és az Athenauem öreg épületeit, amint a Barátok terén farkasszemét néznek a ferenciek templomával. Megmutatnók a régi pesti tornyos

városházát és a Piaristák vén rendházát, mely kétszáz esztendőnél is idősebb volt, mikor lebontották. Az egyik szobát át lehetne alakítani 18. századbeli tanács-teremmé. Vajjon milyen lehetett, mikor Budaváros valamelyik polgármesterének elnökletével a magisztrátus tanácskozott? Meg lehetne mutatni a maiaknak a Dunahíd különböző korszakait. Régi leírások és rajzok alapján megkonstruálhatnók, hogy milyen volt a repülő-híd; milyen volt a fából készült állandó Dunahíd, mely a Deák Ferenc uccát a Rudas-fürdő előtti térrel kötötte össze és végül megmutatnók mellette a Lánchíd kicsinyített mását. Egy-két szobában mutassuk be, hogy milyen volt a trinitárius barátok régi cellája. Kis kápolnát rendeznénk be a szomszédságában. Valamelyik sarokban meg lehetne csinálni a híres Pilvax-kávéháznak vagy egy másik régi kávéháznak a mását. Szeretnők a pesti és budai ipar fejlődésének történetét s a céheket is megismertetni ezen a kiállításon.

A tegnap és a ma

Ne legyen ez a múzeum sok színes emlékek zűrzavara. A látóvalók elrendezésében legyen logika. Okos dolognak tartanók, ha időnként különösen nagy ünnepélyek, Szent István-napi körmenetek alkalmával mozifelvételek készülnének s ezeket a mozifelvételeket időről időre fővárosiaknak és idegeneknek a múzeum dísztermében bemutatnók. Hadd ismerjék meg belőle az eljövők a mai idők igazi életét. Lássák, miképpen él Budavár és hogyan él Pest hétköznap és milyen az ünnepnapja. A velencei Museo Civico-nak van egy terme, melynek panoramikusan figurái azt mutatják meg, milyen, mikor a 18. század egyik dózséja bált ad. A firenzei városi múzeumban pedig a város topográfiai történetének bemutatása a legérdekesebb és legértékesebb. Miért ne csinálhatnánk utána?

Végül szeretnők, ha néhány szoba egy hajdani pesti vagy budai fogadó egy-két termét ábrázolná. A mintát vehetnénk akár a vízivárosi „Fehérkereszt“-ről vagy az iskolatéri „Vörös Sündisznóhoz“ címzett fogadóról. Rekonstruálni lehetne a pesti váciuccai „Hét választó fejedelemhez“ címzett vagy a „Fehér hajó“-hoz címzett fogadó nagy ivószobáját, minden régi furcsaságával, érdekességével és egyéb berendezésével. Ebben a „mintá“-fogadóban legyen valóságos büfé, hol kitűnő villásreggelit adnak, frissen csapolt sört mérnek, vagy finom tokaji borral kevert pezsgőfröccsöt kap a múzeumlátogató, ki a sok nézésben, járásban-keelésben elfárad és megéhezik. Ha a müncheni Deutsches Museum nem szégyenli, hogy sört mér és virstit ad elfáradt látogatóinak, ne dero-

gáljon az ilyesmi nekünk sem. A sör és a virstit nem profanizálja a múzeumot, sőt ellenkezőleg: kedvesebbé, kedélyesebbé teszi. A jóllakott ember megértőbb, a jóllakott ember optimista. Vigasztalóbbnak látja a mulat és a jelent. Nem úgy, mint az éhes ember. Az üres gyomor pesszimistává teszi az embereket, zsörtölődővé, követelőzővé. Az éhes ember mindent gáncsol. A jóllakott ember naposabbnak látja az életet és a világot. Nem siet; több a ráérő ideje és jobban értékli az, amit lát.

Természetesen nem lehet kívánni az emberektől, hogy villamoson próbálják megkeresni az óbudai múzeumot. A pesti ember kényelmes. Helyébe kell menni, ha azt akarjuk, hogy hozzánk szegődjenek és eljőjjen velünk Óbudára megnézni a budapesti ritkaságokat. A hét egy-két napján különautobuszjáratokat kell indítani az óbudai múzeumhoz. De nemcsak ezt kell cselekednünk és nemcsak az idegeneknek kell megmutatnunk Budapest érdekességeit, miért ne állítanánk be autokárokat az idővel rendelkező fővárosi ember számára is, akit olcsó pénzért úgy hurcolnánk végig a városban és úgy mutogatnánk meg neki a mi fővárosunk szenzációit, mintha Londonból vagy New Yorkból érkező idegennek mutogatnánk. Elvégre a budapestiek sem ismerik Budapestet. És bizonyára szeretnék megismerni.

Pásztor Mihály

Meghalt Laszky Béla a bécsi kabaré megteremtője

Hosszú szenvedés után a péntekről szombatra virradó éjszakán Bécsben elhunyt *Laszky* Béla, az ismert zeneszerző, a bécsi kabaré megteremtője.

Laszky Béla jómódú budapesti család fia volt, akinek már kora ifjúságában nagy tehetsége volt a könnyű muzsikához. Korán került ki Párizsba, ahol a Montmartre kis kabaréinak speciális egyéni művészete megihlette. Elhatározta, hogy Bécsben is teremtsék ezekhez hasonló kabarét. Megnyitotta a *Hölle*-t és nemcsak kabaréjával, hanem könnyed dalaival valóságos iskolát csinált Bécsben és mint ilyen, úttörője volt a nagy bécsi chanson-kultusznak.

Életében sokszáz színi darabot írt, számos egyfelvonásos kis operettet, de több háromfelvonásos operettjét is játszották Bécsben és Budapesten. A kilencszáz években volt népszerűségének teljében. Feleségül vette *Maja Mars*-t, a híres bécsi dzsózót, aki az akkori idők bécsi Medgyaszay Vilmája volt. A bécsi kabaré megszületése után nyílt meg az első pesti kabaré, ahová szintén elkerültek chansonjai, kis operettjei. A Bonbonniérekben énekeltek számos dalát, ugyanakkor darabjait játszották a régi Fővárosi Orfeumban és egyebütt. Pest és Bécs valamennyi vidám szórakozóhelyén *Laszky* Béla sok muzsikáját játszották a béke boldog éveiben. Feleségével együtt több ízben Budapesten is vendégszerepelt.

A kiváló, tehetséges zeneszerző halála úgy Bécsben, mint Budapesten nagy részvétet kelt.

Széchenyi
Rheuma-Gyógyfürdő

A fürdő 74 C°-os meszes-kénes gyógyvizével, iszap-pal, torróléggel, diathermiával, histaminnal, ultrarövid hullámokkal stb. küzd a kinzó rheumatikus betegségek ellen és kiváló gyógyeredményeket ér el. Szakorvosi rendelés és állandó orvosi felügyelet.

OTBA — MÁV — MABI — HÉV
és **SEGITŐALAPI**
tagok gyógykezelése